

er tijden tot
istelijke Re-
meerde vra-
besluiten der
ngrijke voor-
langstellende

reformeerden
in zijn strijd

onking, wien
ns vergezeld
t Zijne Ma-
lijk zocht te
legt hij vrij-
voornemen.

in den Gou-
like besturen
"Uitnoodiging"
in Neder-
zich niet ge-
kerk, noch

opgesteld in
at in een op-
is te stellen,
ent erkend in
et verheffing
n, Zijn zaak,
n en uit alle
ning van eer,
e kruls".

e Cock en de
We antwoor-
uw geweest

bdura! (ver-
steeds weer:
1! P. D.

IV)

abtsbediening,
schap dit ge-

dat Maria in
ordt genoemd.
ruzalem ver-
n daar zij op
van de ge-
ven, was zij
apelen").
de oude kerk
Maria, „Wan-
pwellingen in
chten, dat een
de gemeente
broeders zou
r Gods orde
onden en een
gang. In het
het licht, wat

wijze een eind
verheerlijking
van „vleesch
omhoog gehe-
n den mensc
in Geest Zijn
rden derhalve
ij mededeelge-
en Zijn heer-
j hen, die van
p Zijn genade
n Rijk. Binnen
bijzondere be-
rijke plaats")
a wel een bij-
en. Wij zien
et haar gaven
heeft gediend.
het laatst ge-
dezen tijd, ge-

K. MEIMA.

III, p. 340.

8.

9.

N. Pr. Gr. Ct.

aren had inge-

in de discussie

rekt overbodig.

dr Zuidema wel

blazen: knoei-

waarloost daar-

baar was, dat

ten" inzake de

n van dhr Zijl-

stra. In een ijer, en binnen een verband, die we nog steeds niet kunnen „plaatsen". En als nu dhr Z. spreekt van „lampen dooven" als typeering van Zuidema's optreden, dan is dat natuurlijk een herinnering aan een veel eerder verschenen artikel-reels van dr Zuidema zelf, waarin nog iets te vinden was van zijn vroegere principiele gezindheid. Hij heeft toen anderen beschuldigd, dat hun werk de lampen deed uitgaan. Die anderen werden verschrikkelijk kwaad, en pakten dr Zuidema minstens even erg, alleen in ietwat weeker taal, aan, dan hij thans den Heer Zijlstra doet. Maar sinds dien heeft hij met een deel der lampendoovers een soort van verbond gesloten, en laat hij zich inderdaad spannen voor een kar, we zeggen: geen kar van een of andere „partij-als-instituut", maar wel een kar van meer dan één „partij-als-organisatie" (!), een of andere „partij", die meer en meer met hen pacteert, die dr Zuidema lampendoovers noemde. Zijn vleugels zijn door hemzelf gekortwiekt, en hinc illae lacrymae; dr Zuidema is zijn stuur kwijt, en daarom zal hij nog een heelen poos boos doen tegen wie hem bestrijden.

Of hij soms op details geen gelijk kan hebben? Best mogelijk. Maar er zijn meer polemisten, vlak in zijn buurt, die gedurende enkele jaren leven van de kleinere onnauwkeurigheden van een kleinere slip of the pen van een klein fragment hummer tegenstanders — b.v. dr J. Ridderbos in Ger. Wkbl., — en de groote lijnen van de tegen hen gevoerde polemieken laten liggen. Dr Zuidema begint daarop te lijken: hij heeft nog nooit geantwoord op de bezwaren, die van allen kant ingebracht zijn tegen zijn eerste „knoei"-artikelen tegen dhr Zijlstra. Die waren beallidend, omdat ze daar waar een goede gelegenheid geweest was voor een principiele positiebepaling tusschen A.R. en G.P.V., die gelegenheid hebben verzuimd en alleen maar domheid en vooroordeel en nijdigheid en koppigheid hebben aangeblazen. Aan beide kanten? Ja natuurlijk, meneer, want ook wij zijn maar vleesch en bloed. Ik herhaal: dr Zuidema is zichzelf kwijt; hij is overstag gegaan, en zal niet meer kunnen heelmeeester zijn in Nederland. K. S.

* De lamp voor den voet

Dr Zuidema is ook boos om wat dhr Zijlstra heeft gezegd omtrent de betekenis van de Schrift, b.v. op politiek gebied. We zullen dus veiligheidsshalve dr Zuidema zelf zich laten interpreteren. Hij had gesproken over de bekende plaats (Ps. 119) van Gods woord als lamp voor den voet, licht op het pad. Prachtig. Daarvan zegt dr Zuidema (een beetje grof-vaderlijk tegen den heer Zijlstra): als u nou eens een dominee vraagt (denkt dr Z. in de categorie „leek-clerus"?), dan zult u ten antwoord krijgen, dat dit een beeld is, ontleend aan een wandeling in het nachtelijk duister. Maar gelukkig, de wandelaar heeft een lamp bij zich, en die lamp schijnt vlak voor zijn voet op het pad, dat hij gaan moet. En als hij verder gaat, gaat die lamp mee. Hij hoeft zich dus „voorts" niet in het duister te redden. Want als hij verder voortschrijdt, gaat die lamp mee. Hij houdt het licht bij zich.

Tot zoover dr Zuidema. Waarom hij nu zóó boos is, dat hij in een zeker paroxysme vervalt (ik laat die nonsens maar weg)? Wel, hier is het: U, mijnheer Zijlstra, U maakt van die lamp een licht, dat heel het leven beschijnt van het begin tot het einde. Dat heeft in dit verband alleen maar zin, als U er mee bedoelt (nou gaat Zuidema weer Zijlstra „interpreteren" en zoo sukkelde de wagen weer verder), als U, mijnheer Zijlstra, bedoelt dat wij met het licht van Gods Woord duidelijk en precies kunnen aanwijzen, wat ons op politiek terrein b.v. over twintig jaar te doen staat. Niet in het algemeen, maar in het bijzonder. Dat ontken ik. En dat ontken U ook. Want Gods Woord is een lamp voor m'n voet, en niet voor vergezichten op panorama's tot in details.

Let op dat eerste zinnetje: Dhr Zijlstra zondigt, volgens prof. Zuidema, als hij de Schrift een lamp noemt, die heel het leven beschijnt. Van begin tot eind. En dan

OP TOURNEE

*

Intusschen had de dokter gedaan weten te krijgen, dat er van een dorp verderop een sampan²¹⁾ geleend zou worden om de zieke naar Ngabang te vervoeren.

Ik hoopte er op, dat we mee zouden kunnen varen, maar daartoe was het bootje te klein. Leek me anders wel leuk, over zoo'n smal riviertje te varen onder die hooge, stille boomen door. Komt misschien nog wel eens.

Na een ontbijt van droge rijst met warm suikerwater gingen wij weer op stap.

Nog had ik gezien hoe een draagbaar gereed gemaakt werd, waarin de vrouw zou worden vervoerd naar de boot en ik moet toegeven, dat hun technische vaardigheid al mijn verwachtingen ver overtrof.

Twee dragers gingen weer mee. De echtgenoot van de zieke zou haar vergezellen en toonde op die manier ook weer, hoe zorgzaam ze voor elkaar zijn.

De terugreis ging nu wel over het dorp, dat we den vorigen dag rechts hadden laten liggen. We werden daar ook heel vriendelijk onthaald op verrukkelijk frissche klappermelk. Het gesprek met de kephala en zijn mannen wees uit, dat dit dorp groter was (tien pintu), dat deze streek iets welvarender was en dat men ook hier o zoo blij zou zijn, wanneer er gelegenheid kwam om onderwijs te ontvangen. Eén der mannen, al een oude baas, vader van tien zoons (over zijn dochters werd niet gepraat) keek me met zoo'n verheerlijkt gezicht aan, toen ik vertelde gekomen te zijn om hier guru-guru²²⁾ op te leiden, die dan later op

²¹⁾ Sampan = bootje.

²²⁾ Onderwijzers.

heeft die arme heer Zijlstra niets anders gezegd, dan wat Calvijn opmerkt bij..... Ps. 119:105. Die zegt: hier staat wat elders Petrus zegt: het Woord een licht, schijnende in een duistere plaats. En dat zegt die arme Greijdanus Komm. op 2 Petr. 1:19 ook al, bl. 278.

Om misverstand te voorkomen, ik heb er niets tegen, als prof. Zuidema zich op een politieke vergadering krampachtig vasthoudt aan dat mooie plaatje in James Neil, van dien man die langs een smal bergpaadje loopend, dat handlampje meeneemt.

Maar ik word kopachuw, als ik prof. Zuidema hoor werken met een dilemma: het mijnwerkerslampje vlak voor je voeten, EN GEEN LAMP VOOR VERGEZICHTEN OF PANORAMA'S. Nu zeg ik, foel, professor. Er zijn meer zelfgetuigenissen van den bijbel over den bijbel. En ook veel andere beelden dan die van dat lampje, b.v. van de morgenster, en de zon, en dat zwaard, en dien rechter, en zoo heel veel meer. En wij zelf komen in nog veel meer konkrete situaties dan die van den man, die op een gevaarlijk bergpaadje naast afgronden loopen moet. En wat die perspectieven betreft: ik dacht dat er nog een Openbaring van Johannes was. K. S.

* Beschavingspeil

Prof. Zuidema, we laten hem letterlijk spreken, vertelt:

Door mij was gezegd, dat onze politieke beginselen eerst als zodanig degen, wanneer zij op een bepaald beschavingspeil zijn afgestemd. En de heer Z. constateert dan: „Wij moeten onszelf dus eerst beschaven, om die beginselen te kunnen dragen". Dat zei ik niet.

Tot zoover het citaat.

Nu weet ik niet, dat dhr Z. miszege heeft, maar — die zal zelf wel het woord nemen. Ik voor mij constateer met verbazing, dat hier „beginselen" (!) eerst heeten te „degen" (wat is dat? gelden? of: hanteerbaar zijn? of DIRECT oplegbaar??) als ze „afgestemd" (!) zijn op een bepaald beschavingspeil (!).

De „aflopende taak" op Oost-Soemba

Op de tweede lijst van voor de eerstvolgende generale synode ingekomen stukken worden onder het hierboven staande hoofd enkele voorstellen genoemd van de particuliere synode van Friesland enerzijds en een brief van de kerken op Oost-Soemba anderzijds, die blijken geven, dat de kerken in Friesland over de „aflopende taak" op Soemba geheel andere denkbeelden hebben, dan de kerken op Soemba zelf. Het gevolg is dan ook, dat men enerzijds en anderzijds komt tot geheel van elkaar afwijkende, ja tegenover elkaar staande voorstellen.

Om tot een verantwoorde oplossing te komen, is het noodig, dat de kerken zich rekenschap geven van de vragen, die zich hierbij voordoen en dat de argumenten, die wederzijds gebruikt worden, getoetst worden op hun overeenstemming met Schrift en belijdenis.

Het lijkt mij daarom nuttig de desbetreffende voorstellen te bespreken. Ik wil hierbij de voorstellen van de particuliere synode van Friesland op den voet volgen. De voorstellen van de kerken op Oost-Soemba komen daarbij voor zooveel noodig vanzelf ter sprake.

Het eerste voorstel van de part. syn. van Friesland luidt:

A. Inzake de zending op O. Soemba en Savoe spreke de Gen. Synode uit:

1. Het zendingswerk op O. Soemba en Savoe dient vanwege onze kerken te worden beëindigd,

hun beurt lagere schooltjes moesten oprichten in hun eigen kampongs, dat ik het alleen maar vreeselijk jammer vond niet tien of twintig jaar eerder gekomen te zijn. Het was, alsof die man even in de toekomst keek en streeklend gingen z'n oude handen over het hoofd van een der jongsten toen hij als het ware ZAG dat ook ZIJN kinderen eenmaal zouden kunnen lezen en schrijven. Hij droomde van de glorie en de opkomst van zijn dorp en volk. Ik hoop, dat we het samen beleven mogen, oude baas!

In beide dorpen beloofde men mij hulp. Natuurlijk is hun hulp te gering om werkelijk iets te bouwen, dat aan de eenvoudigste eischen voldoet. Maar ik weet in mijn eigen vaderland vele mensen, die krachtiger steun kunnen geven. Zij moeten alleen maar weten, dat hun daartoe weggeschonken geld werkelijk nuttig besteed zal worden. Zoo zijn wij Nederlanders nu eenmaal. Welnu, ik heb ook op dit korte reisje ondervonden, dat hier voor ons nóg iets „groots kan en mag (en dus moet) worden verricht". Gemiddeld tien gulden per gezin en per jaar is dat zoo veel? Vier doosjes sigaren? Twee dozen bonbons? Eén boek? Drie concerten. Hierop iets bezuinigen, is dat al OFFEREN?? Ach, noteert U even het gironummer van „Mechobor": 49457, AE-kade 31a, Veendam. Wanneer dat gedaan werd, dan stond er dit jaar nog een school(?) en over twee jaar een ziekenhuis (??). Want dat laatste is ook zoo noodig. Wat het Gouvernement hier heeft neergezet is eerder een bespotting van het begrip ziekenhuis. Ik sta verstomd en Nederlandsche vakgenooten zouden met mij verstomd staan, als zij zagen hoe de dokter hier werken moet. En dat er dan nog zoo veel bereikt wordt, is een dagelijks weerkerend wonder.

Hunkerend naar een bad kwamen we thuis. Met het bezoek aan het andere dorp meegerkend had deze

Als dat waar is, dan kunnen we met dat afstemmen wel langzamerhand ophouden. Want het beschavingspeil gaat hopeloos achteruit, sedert we ons hebben laten voor den mal houden met 't woord democratie. Het beschavingspeil van Nederland ook wordt steeds minder, met allemaal ons dagblad, en onze radio, en ons mooie woninkje, en verder de straat vrij voor allen geworden man, die er zijn weetje van denkt te weten, en vegeteert op de minderheid der werkelijke werkers.

Intusschen blijkt, dat prof. Zuidema zich bezig hield o.a. met dat onderdeel van een politiek program, waarin het een paragraaf geeft inzake de administratie van wat je tegenwoordig noemt: ongenoegzaam tot ontwikkeling gebrachte gebieden. Als prof. Zuidema ons verwijst naar de Zuidzee Eilanden met polygamie en bigamie, dan geloof ik, hem zoowat te begrijpen. Maar als hij het nu hebben wil over de vraag in welke bepaalde verordeningen de overheid het zwaardrecht moet laten gelden in zulke gebieden, dan zeg ik: praat u dan dáárover, alstublieft. Maar gebruik dan niet het woord „beginsel", want u is professor; en als de jongelieden van de politieke studievereeniging u over beginselen hooren praten, dan denken ze dat het ook om beginselen gaat. En als u dan zegt: die moet ge afstemmen op een gegeven beschavingspeil, dan drinken ze vergif. Ze passen dien regel straks toe niet in de Zuidzee Eilanden maar in Nederland, met zijn vrijen Zaterdagmiddag, zijn gelijkshakeling, zijn vertrapping van den middenstand, zijn prijsgeving van ladingen Zuidzee Eilanden, zijn verdoen van souveriniteit bij de gratie Gods, zijn bedrijfsschappen, zijn sterilisatie van den werkiust, zijn verbleekende kranten, zijn attentie voor een bokwedstrijd, en niet voor een serieus debat Zijlstra—Zuidema. Stel temminste, dat er tusschen die twee werkelijk van twee kanten gedebatteerd zou zijn. Wat ik ontken, zoolang prof. Zuidema zoo los speelt met het woord „beginsel", en zoo ruw op zijn opponenten inhakt.

Beginselen afstemmen op een beschavingspeil, dat is de dood. Het stelt norm onder feit, en daar weet prof. Z. theoretisch meer van. K. S.

ZENDING EN EVANGELISATIE

2. De voortgaande dienst van het kerkvergaderend werk van Christus dient zelfstandig ter hand te worden genomen door de aldaar door de Geref. Zending geplante kerken.

De voorstellen zijn vergezeld van een toelichting en motiveering van de Friese zendingsdeputaten, zonder dat de part. synode deze toelichting en motiveering geheel voor haar rekening neemt. Uit het feit evenwel, dat deze toelichting en motiveering aan de kerken worden toegezonden, mag worden afgeleid, dat de part. synode van meening is, dat de kerken door de in die toelichting en motiveering bijgebrachte argumenten van de juistheid harer voorstellen overtuigd zullen worden. In de bespreking zullen wij dus ook de toelichting en motiveering moeten betrekken.

Het voorstel onder A. 1, roept twee vragen op: ten eerste de vraag naar de juistheid van den materieelen inhoud van de gevorderde uitspraak en ten tweede of het de taak is van een generale synode deze uitspraak te doen. Om met de laatste vraag te beginnen: „Kan een generale synode uitspreken, dat een kerk of kerken haar zendingsarbeid op een bepaald terrein dient te staken?" Ik geloof, dat deze vraag ontkennend beantwoord moet worden. Ook wanneer we vasthouden aan de bepalingen van de nog van kracht zijnde zendingsorde. Die zendingsorde kent in artikel 2 aan de generale synode groote macht toe,

reis ons 5 uur gekost. Toen gauw eten, want al heel spoedig kwam er bericht, dat de prauw ook gearriveerd was. En de dokter ging z'n laatste poging doen. Nu had hij ook hulp van ervaren zusters en zij het met veel moeite (ik bespaar U de technische bijzonderheden) het werk is gelukt. Weinig artsen en geen enkele leek zal kunnen beseffen wat hier soms gepresteerd moet worden. De kennis is er, de sterke wil om te helpen, de bereidwilligheid en offervaardigheid, het gebed niet te vergeten, maar een zindelijke ruimte, wat meer instrumenten, vooral veel medicijnen en een krachtige voorlichting omtrent hygiëne, dat allemaal ontbreekt.

En deze mensen zijn ons zoo dankbaar! De Dajaks houden echt van de Nederlanders. Vóór we 's morgens weggingen werd ons gevraagd 's avonds terug te komen om..... met den gelukkigen vader en moeder en den geheelen kampong het geboortefeest te vieren. Het gemeste varken lag al klaar.....

Denkt U dat in: de wandeling v.v. telt niet; dat de moeder nu beter wordt, staat onomstootelijk vast; dat ze dan ook weer loopen en feestvieren kan is vanzelfsprekend. En je vraagt je wederom af: Wat zijn dat toch voor mensen?

Maar zoo gauw is het toch niet gegaan. Om 9 uur 's avonds kreeg de vrouw en dus ook de dokter rust. Haar man bleef trouw bij haar. Op sterk aanraden van den dokter zijn ze nog een paar dagen gebleven, maar toen moesten en zouden ze terug: de prauw was immers GELEEND en moest weer naar den eigenaar!

Ze gingen. Met woorden hebben ze niet bedankt. Maar ergens in een kleinen kampong in de rimbu van Borneo is de roem van Nederland gevestigd. Dank zij een heel gewonen arts.

In zijn huis werd God gedankt, want die roem hoort voor Zijn troon. J. P. MOERKOERT.

inzonderheid bij het bepalen van de zendingssterreinen en bij het bezetten of verlaten van een bepaalde plaats. (We houden ons thans niet bezig met de vraag of die macht rechtens aan de generale synode toekomt). Maar hoe groot die macht van de generale synode volgens de Z.O. ook is, het initiatief bij het bezetten of verlaten van een bepaalde plaats als zendingspost is naar art. 2 van de Z.O. nog altijd bij de plaatselijke kerk, al heeft dan voorts die kerk wel de toestemming noodig van de generale synode. Maar de generale synode kan nimmer bevelen of uitspreken, dat een kerk een bepaalde post dient te bezetten of te verlaten. Dat zou al te zeer in strijd zijn met art. 85 van de K.O. Wie dan ook tot de overtuiging is gekomen, dat een bepaalde plaats als zendingspost door een kerk bezet of verlaten dient te worden, zal om zijn doel te bereiken, voorstellen aanhangig moeten maken bij de bewuste plaatselijke kerk. Of het zendingswerk op O. Soemba en Savoe beëindigd dient te worden, staat in eerste instantie alleen ter beoordeling aan den kerkeraad van Zwolle.

In aansluiting op het bovenstaande bespreek ik nu het voorstel A. 2. van de part. synode van Friesland, waarin gevraagd wordt dat uitgesproken zal worden: „De voortgaande dienst van het kerkvergaderend werk van Christus dient zelfstandig ter hand te worden genomen door de aldaar door de Geref. Zending geplante kerken”.

Wat hier gevraagd wordt, lijkt mij evenmin juist als het voorstel onder A. 1. Zelfs komt het mij voor, dat de afwijking van den juiststen weg nog grooter is dan bij het voorstel A. 1. Dit springt te meer in het oog, als we er op letten, hoe blijken de verdere voorstellen en de toelichting daarbij de part. synode en haar zendingsdeputaten de kerken van O. Soemba en Savoe beschouwd willen zien. Immers de voorstellers zijn van meening, dat die kerken niet gerekend kunnen worden tot het verband van de Gereformeerde Kerken in Nederland. Daarom wordt onder B. 1. voorgesteld, dat de Generale Synode tot die kerken het verzoek richtte tot het onderhouden van correspondentie naar art. 86 K.O. Laatstgenoemd artikel handelt over de verhouding met buitenlandsche kerken. Als evenwel de kerken op O. Soemba en Savoe buitenlandsche kerken zijn, waarmee de onze niet in kerkverband leven, maar correspondentie onderhouden of gaan onderhouden, dan is een uitspraak, zooals die gevraagd wordt in A. 2. nog veel minder op haar plaats dan die welke in A. 1. gevraagd werd. Over buitenlandsche kerken heeft de Generale Synode geen enkele zeggenschap. Naar artikel 36 K.O. heeft de Generale Synode zekere zeggenschap over de kerken binnen het kerkverband, in dien zin, dat met inachtneming van het bekende voorbehoud van art. 31 de besluiten van een synode bindend zijn voor de kerken binnen het verband. Maar over buitenlandsche kerken heeft de Generale Synode geen enkele zeggenschap, zoodat zij ook geen besluiten kan nemen om uit te spreken wat die kerken behooren te doen of te laten. Het is bovendien in strijd met art. 30 K.O. omdat een oordeel over de taak van buitenlandsche kerken niet geacht kan worden te behooren tot de kerken der meerdere vergadering in het gemeen. Het voorstel A. 2. is tenslotte in tegenspraak met de eigen toelichting van de particuliere synode, die constateert, dat er op O. Soemba en Savoe geïnstitueerde kerken zijn, die weliswaar klein maar toch mondig en zelfstandig zijn, terwijl voorts betoogd wordt, dat hiërarchisch optreden tegenover deze kerken zonde is tegen den Koning der kerk en zonde tegen deze kerken. Laat onze Generale Synode zich dan ook wachten voor een hiërarchisch besluit over de taak van die mondig en zelfstandige kerken.

Tot zoover mijn formeele bezwaren tegen de voorstellen A. 1 en 2. Thans iets over den materieelen inhoud ervan. Ik begin bij A. 2. omdat ik daarvoor kort kan zijn. Gedeeltelijk met eigen woorden geef ik het voorstel nog eens verkort weer: „Het zendingswerk dient zelfstandig ter hand genomen te worden door de kerken van O. Soemba en Savoe”. De gespatieerd gedrukte woorden zijn letterlijk aangehaald uit het oorspronkelijke voorstel. Bij het gespatieerd gedrukte gedeelte moet de nadruk blijkbaar vallen op het woord zelfstandig. Immers het kan aan de kerken in Friesland, zooals aan die in geheel Nederland, bekend zijn, dat de kerken op O. Soemba reeds jaren geleden den zendingsarbeid ter hand genomen hebben. Zij hebben het bewijs geleverd, dat zij het zendingsbevel gehoord hebben en het ook willen gehoorzamen. Maar omdat zij zich terdege bewust zijn van haar kleine kracht, hebben zij zich reeds tot de Generale Synode van Groningen in 1946 gewend met het verzoek om geestelijken en stoffelijken steun, welke steun haar ook door die synode is toegezegd. Bij het vragen van dien steun hebben die kerken ongetwijfeld ook gedacht aan het bewaren van haar eigen interne kerkelijk leven, maar dat was voor haar stellig niet de hoofdzak. Uit ettelijke brieven, die door die kerken gezonden zijn en waarvan enkele gepubliceerd zijn, blijkt dat zij den gevraagden steun in de eerste plaats noodzakelijk achten en achten om haar zendingsroeping naar behooren te kunnen volbrengen.

En nu wil de part. synode van Friesland doen uitspreken door de generale synode, dat de kerken op Oost-Soemba haar zendingsstaak voortaan zelfstandig moeten volbrengen. Dit is te wonderlijker als wij ons herinneren, dat er destijds van de kerken in Friesland

stemmen opgegaan zijn, om voor den zendingsarbeid op Borneo samenwerking te zoeken met en steun te vragen van de kerken in Noord-Amerika. De kerken in Nederland zijn vergeleken met de kerken op Soemba veel en veel sterker, niet alleen wat zielental en draagkracht betreft, maar vooral ten aanzien van de opleiding der voorgangers. Er is onder de voorgangers van de kerken op Soemba niet een die den Bijbel in de grondtalen kan lezen. Zelfs bezitten ze behoudens een enkel Evangelie, den Bijbel niet in hun moedertaal. De Maleische vertaling, waarover ze beschikken, is bovendien allesbehalve volmaakt. En tenslotte zijn er praktisch geen voor hen toegankelijke hulpmiddelen, om hen de studie van de H. Schrift te vergemakkelijken. Als de zooveel rijker beelde kerken van Nederland voor haar zendingsarbeid wel steun mogen zoeken van kerken in Amerika, waarom zouden de kerken op Soemba het dan zelfstandig moeten doen?

Ja maar, zullen de voorstellers in Friesland misschien zeggen: „Hebt gij dan niet gezien, dat wij in ons voorstel B. 2. over steunverlening spreken?” Ik heb dat wel gezien en ik hoop ook dat voorstel te bespreken. Thans merk ik alleen op, dat daar gesproken wordt van eventuele steunverlening. Dat woord eventueel maakt sterk den indruk, dat de part. synode de mogelijkheid niet uitgesloten acht, dat de kerken op Soemba het zonder steun zouden kunnen stellen. En ik moet daaruit de gevolgtrekking maken, dat de part. synode zich blijkbaar geen juiste voorstelling gevormd heeft van de situatie waarin de kerken op Soemba verkeeren.

Toen de kerken op Oost-Soemba in de oorlogsjaren verstoken waren van alle contact met de kerken in Nederland hebben zij het bewijs geleverd, dat ze gehoorzaam wilden zijn en de kleine en gebrekkige krachten waarover zij beschikken, hebben zij aangewend om voort te arbeiden. De Heere heeft daarop Zijn zegen gegeven. Maar nu het contact weer hersteld is, mogen wij niet concludeeren, dat die kerken het verder ook maar met die gebrekkige middelen moeten doen.

In den tijd van Achab heeft de Heere aan de raven bevelen Elia van brood en vleesch te voorzien. De Heere is machtig om ook ds Agema op die wijze te doen onderhouden. Maar de kerk van Drachten zal daarop niet gaan speculeeren bij het opstellen van haar begroting voor het zendingswerk. Thans beveelt de Heere aan de kerk van Drachten te zorgen voor de toepassing van den door Hem gestelden regel, dat de dienaar zonder zorg van het Evangelie moet leven. Mocht te zijner tijd de verbinding verbroken worden, zoodat de kerk van Drachten door den Heere zelf verhandeld wordt haar missionaris te onderhouden, dan zal ongetwijfeld de Heere, hetzij door raven, hetzij door eene weduwe of op andere wijze voor zijn dienaar zorgen.

Zoo staat het ook met het zendingswerk op Oost-Soemba. Dat de taak van de kerken in Nederland in het algemeen en van de kerk van Zwolle in het bijzonder daar nog niet afgelopen is, wil ik aantoonen in een bespreking van den inhoud van het voorstel A. 1. der part. synode van Friesland.

Daarbij is het noodig te letten op wat de Heilige Schrift ons leert omtrent den arbeid van de planting der kerk, met name op de voorschriften die Paulus daartoe aan zijn helpers Timotheus en Titus geeft. In Titus 1:5-9 wordt aan Titus opgedragen van stad tot stad ouderlingen aan te stellen, terwijl dan voorts de eischen worden opgesomd waaraan die ouderlingen moeten beantwoorden. O.a. moeten zij in staat zijn „te vermanen door de gezonde leer en om de tegensprekers te weerleggen”. Uit het verband blijkt, dat hier niet slechts aan regeerouderlingen, maar stellig ook aan ouderlingen, die arbeiden in de leer en het Woord, moet worden gedacht (zie ook de Kantteekeningen en de Commentaar en de Korte Verklaring van Dr Bouma). En in 2 Tim. 2:2 lezen wij: „En hetgeen gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, betrouw dat aan getrouwe menschen, die bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren”. Dr Bouma wijst er in zijn Commentaar en in de Korte Verklaring op, dat dit bevel beoogt de continuïteit van de Evangelieprediking. De regels die Paulus in de aangehaalde brieven aan zijn helpers geeft, gelden ook thans nog. Bij haar zendingsarbeid moeten de kerken niet alleen aan anderen leeren te onderhouden al wat Christus bevelen heeft, maar zij (de kerken) moeten ook zelf onderhouden wat aangaande dien zendingsarbeid bevelen is.

In de Toelichting bij het voorstel van de part. synode wordt gezegd: „Daar zijn geïnstitueerde kerken op O. Soemba en Savoe. De kerk is daar dus geplant. Welnu, dan is daar voor onze kerken de zendingsstaak afgelopen”. Deze redeneering lijkt logisch, maar ik geloof, dat een voornaam ding over het hoofd wordt gezien, gelijk trouwens ook in het door de Toelichting geciteerde rapport van Commissie III der Amersfoortsche Generale Synode. Dat rapport zegt: „Welnu het heeft den Heere behaagd, daar in Soemba,..... kandelaren te plaatsen..... In de oogen van den verhoogden Christus zijn het toch kandelaren, die zijn volle heerlijkheid uitstralen.....” Wordt hier niet vergeten, dat bij een kandelaaar een ster hoort? Wanneer die ster er is, wil Christus hem in Zijn rechterhand nemen, maar zooals Titus en Timotheus dat deden in Paulus' dagen, zoo moet ook de hedendaagsche zendingsarbeider werkzaam zijn om nieuwe kandelaren rondom Christus te plaatsen, doch kandelaren met

sterren, opdat Christus die sterren in Zijn rechterhand kan nemen. In de Korte Verklaring van het laatste Bijbelboek schrijft professor Greijdanus over die sterren: „Dit beeld van ster wijst op de hooge roeping van het uitstralen van licht, en van het geven van leiding”.

De kerken mogen er dan ook wel op bedacht zijn, dat, wanneer er een nieuwe kerk geïnstitueerd wordt, een nieuwe kandelaaar geplaatst, hetzij in het vaderland, hetzij op het zendingsveld, dat bij dien kandelaaar een ster, bij die gemeente een engel behoort, in staat om door de gezonde leer te vermanen en de tegensprekers te weerleggen. Wanneer na tijden van inzinking en deformatie de Heere door Zijn Woord en Geest de kerk tot reformatie brengt, gebeurt het wel, dat op verschillende plaatsen de kerk opnieuw tot openbaring komt, zonder dat terstond het ambt van herder en leeraar vervuld wordt, om de eenvoudige reden, dat er niet voldoende getrouwe mannen zijn. Maar met dien toestand mogen de kerken geen genoegen nemen. Dan behoort er met voortvarendheid gearbeid te worden aan de opleiding van getrouwe mannen, die bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren. Inderdaad ziet men dit kort na een reformatie vrijwel altijd gebeuren. Toch is het de vraag of het jaar op jaar vacant blijven van verscheidene gemeenten, niet het gevaar meebrengt, dat men zoozeer aan dien toestand gaat wennen, dat men het min of meer als een normaal verschijnsel gaat beschouwen, dat er ook herderloze gemeenten zijn, terwijl zulks toch allermint is naar de norm van Gods Woord. Dat gevaar acht ik niet denkbeeldig en kan ook tot schade zijn voor het zendingswerk. Wanneer in ons land ergens een nieuwe kerk wordt geïnstitueerd, worden gewoonlijk een aantal onderlingen en diakenen bevestigd, terwijl het daarna aan den nieuw gevormden kerkeraad wordt overgelaten om in samenwerking met de gemeente een herder en leeraar te beroepen. Soms duurt het geruimen tijd voordat het zoover komt, omdat de krachten of de middelen ontbreken. Dat is geen gezonde toestand, maar de nood dwingt er toe. Zoo'n kerk is dan wel geïnstitueerd, maar de institueering is nog niet af, zolang er geen herder en leeraar bevestigd is. Nu kunnen de bezwaren, die hieraan het gevolg zijn, in ons land nog eenigszins ondergaan worden, doordat predikanten van naburige gemeenten hulpdienst verrichten al of niet als consultant. Maar dat is een noodoplossing.

Wanneer evenwel op het zendingssterrein tot het

JEUGDLEVEN

Congreskampen Twente 1951

In vervolg op onze eerste mededeeling kan thans iets meer definitiefs bekend gemaakt worden over de jeugdkampen, die dezen zomer georganiseerd worden door de predikanten van de classis Enschede.

De veertig, die zich reeds hebben gemeld, hebben, voor zoover ze een datum-van-voorkoor noemden, allemaal gekozen de laatste week van Juli.

Dat kwam ons prachtig uit, en daarom is besloten, gelijktijdig in die week, van Maandag 23 tot Vrijdag 28 Juli, drie kampen te beleggen; te noemen: A, B en C. Mocht de liefhebberij zoo groot zijn, dat nog een vierde kamp noodig wordt, dan kan dat in de week ervoor of erna voor de lui, die van 23-28 moeilijk kunnen. Men schrijve dat dus eventueel.

Je hebt dus keuze uit drie mogelijkheden. In verband met de stijging van de levensmiddelenprijzen (want kampbewoners eten machtig veel) moet de deelnemersprijs iets omhoog, helaas. Daarin zijn dan echter alle kampkosten begrepen, ook tentenhuur etc. We doen 't verder zoo zuinig mogelijk. Sprekers en commandanten zijn gratis beschikbaar!

Kamp A. In „Lonnekermeer“-gebouw. Dat wordt zoo ongeveer 't luxe kamp! Stroomend water, enz. enz., prachtig gelegen. Kosten: f 20,-.

Kamp B. Op het „Lonnekermeer“-kampeerterrein. Kijk, dan ben je pas echt „uit”. Door de boomen heen, kun je aan den overkant van 't meer, de luxe-lui bekijken. Kosten: f 17.50.

Kamp C. Dan word je helemaal Indiaan. Een vrij terrein, dat we zelf kamprijp maken. Enkele kilometers van B. en A. af. Onder de rook van de stad, maar zoo vrij als een vogeltje. Kosten: f 15,-.

Over 't „onvolprezen Twente” zullen we maar geen lofzang aanheffen. De fiets komt natuurlijk mee. Lui, die op de fiets willen komen, zullen Zaterdag 21 Juli al moeten starten. We proberen dan zoolang onderdak voor je te krijgen in Enschede.

Hoewel genoeg vrije tijd beschikbaar blijft voor ontspanning, krijgen we een degelijk menu voorgezet.

De Vogel zal doceren over „De prediking van Amos”, ds Veldman over „Liefde”, en ds de Wolff over „Arbeid”.

De overige drie, Zemel, Pels en van Dooren fungeren als kampcommandanten.

Hoewel de congrescommissie zorgt voor tenten, houden we ons aanbevelen voor fiksche, particuliere tabernakels. Dat spaart weer moeite en geld.

Jongelui uit heel 't lieve vaderland kunnen meedoen. Graag spoedig bericht van deelname aan ds G. van Dooren, **Haaksbergerstraat 297, Enschede** (niet mondeling, niet telefonisch, alléén schriftelijk!).

Je moet opgeven: naam, voornamen (voluit), leeftijd, volledig adres, en dan natuurlijk: kamp A. of B. of C. Willen de veertig, die zich reeds opgaven, na deze definitieve bekendmaking zich nog een keer melden? Graag, en dan ook met volledige gegevens.

De motorbrigade,
G. VAN DOOREN,
H. VOGEL.

Zijn rechter-
ing van het
danus over
p de hooge
n het geven

bedacht zijn,
leerd wordt.
het vader-
dien kande-
behoort, in
en en de te-
tijden van
Zijn Woord
gebeurt het
strik opnieuw
d het ambt
de eenvoud-
we mannen
kerken geen
rtvarendheid
n getrouwe
andere te
a reformatie
raag of het
ene gemeen-
zoozeer aan
min of meer
houwen, dat
l zulks toch
Noord. Dat
k tot schade
ons land er-
worden ge-
m bevestigd,
nden kerke-
ding met de
pen. Soms
r komt, om-
ken. Dat is
vingt er toe-
r de institu-
rder en leen-
n, die hier-
szins onder-
an naburige
t als consu-

rein tot het

LEVEN

LEVEN

en thans iets
er de jeugd-
rden door de

hebben, voor-
len, allemaal

besloten, ge-
t Vrijdag 28
A, B en C.
ig een vierde
ek ervoor of
kunnen. Men

In verband
(want kamp-
mersprijs iets
kampkosten
t verder zoo
n zijn gratis

Dat wordt
er, enz, enz.

unpeerterrein.
boomen heen,
e-lul bekijken.

aan. Een vrij
de kilometers
ad, maar zoo

e maar geen
jke mee. Lui-
gs 21 Juli al
nderdak voor

ift voor ont-
oorgezet.

t van Amos",
ver „Arbeid“
ren fungeren

anten, houden
s tabernakels.

nen meedoen.
n de G. van
(niet monde-

duit), leeftijd,
of B. of C.
na deze de-
lden? Graag,

de,
N. DOOREN,
JEL.

institueeren van een kerk wordt overgegaan, dan moet de missionaris die dat doet en de kerk, die hem daartoe autoriseert, wel bedenken of de omstandigheid, dat men in Nederland noodgedwongen geïnstitueerde kerken heeft zonder eigen herder en leeraar, nu aanleiding mag zijn, op het zendingsterrein tot instelling van de ambten over te gaan, ook dan als het ambt van herder en leeraar onvervuld moet blijven, wijl de krachten daartoe ontbreken. De redeneering van de Toelichting, dat er op O. Soemba en Savoe kerken geplant zijn en dat dus de zendingstaak van onze kerken daar afgelopen is, zou slechts dan kunnen opgaan, indien die institueering was geschied zoals dat door Paulus aan Timotheus en Titus is opgedragen. M.a.w. indien er getrouwe predikers waren gevormd, bekwaam om ook anderen te leeren en machtig belde om te vermanen door de gezonde leer en om de tegensprekers te wederleggen.

In dit verband wil ik ook wijzen op het slot van punt 7 der voorstellen, die door de classis Alkmaar-Zaandam bij de Generale Synode worden ingediend over het ambt en het werk van een zendingeling of evangelist. In dat slot van punt 7 lezen wij: „Naar den aard van zijn ambt (bedoeld is het ambt van zendingeling of evangelist) is zijn werk voor hen die tot het geloof toegebracht zijn afgelopen wanneer onder hen de ambten zijn ingesteld“. Het spreekt vanzelf, dat deze bepaling alleen zin heeft, wanneer onder instelling der ambten wordt verstaan volledige institueering, dus inclusief het ambt van herder en leeraar.

Om te kunnen concluderen, dat vanwege onze kerken het zendingswerk op O. Soemba en Savoe beëindigd mag en moet worden, is het niet voldoende wanneer geconstateerd wordt, dat daar kerken geïnstitueerd zijn, maar het zal moeten vaststaan, dat die institueering is geschied overeenkomstig de eischen die Gods Woord stelt. Met name zal gevraagd moeten worden, of er reeds van stad tot stad onderlingen zijn aangesteld, die beantwoorden aan de eischen die Paulus in de brieven aan Timotheus en Titus stelt, getrouwe mannen, bekwaam om ook anderen te leeren enz. Ik ben er van overtuigd, dat de laatste vraag vooralsnog ontkennend moet worden beantwoord. Ik weet wel dat op circa dertig plaatsen op O. Soemba en Savoe op Zondag de geloovigen samenkomen om Gods Woord te hooren en dat op al die plaatsen voorgangers zijn, die alsdan hun gaven ten nutte en ten dienste der saamgekomenen aanwenden. En bij die voorgangers zijn er ook enkelen, die een volledige opleiding tot goeroe Indijl ontvangen hebben. Maar de groote meerderheid heeft dat niet; verscheidenen hebben zoo goed als geen opleiding ontvangen. Zelfs is het wel voorgekomen, dat in die bijeenkomsten werd voorgegaan, door iemand die niet lezen kon. Maar zelfs de opleiding tot goeroe Indijl, zooals die in het verleden gegeven werd, was er niet op gebaseerd, dat zij die deze opleiding gevolgd hadden, verder zelfstandig het Woord zouden bedienen. Ook na hun opleiding hadden zij nog voortdurend de leiding en het toezicht van den missionairen predikant noodig. Onder den drang der omstandigheden zijn de kerken op O. Soemba er in 1947 toe overgegaan, toen zij bijna tien jaar verstoken waren geweest van de bediening der sacramenten en toen ook de terugkeer van de Goossens nog steeds belet werd, enkele van de bekwaamste goeroes tot het ambt van herder en leeraar te roepen. Ik doe voor niemand onder in waardeering voor deze beide predikanten Coreh en Tanahomba, zij vervullen hun ambt met trouw en met eere. Maar het zijn er maar twee, waarvan de eerste al ver op jaren is gekomen en niet meer zoo goed mee kan. Ook onder de overige goeroes zijn er nog wel enkele, die gaven bezitten om tot herder en leeraar te worden beroepen. Eerlang zal dat ook wel geschieden. Maar ook dan blijft het getal nog veel te klein, vooral wanneer in acht genomen wordt de geografische gesteldheid van het terrein, waardoor het bijv. op een enkele uitzondering na, uitgesloten is dat een predikant op één Zondag in twee of drie plaatsen voorgaat. Maar bovendien, al zouden er binnenkort in het geheel vier of vijf inheemsche predikanten zijn, ook dan moeten de kerken hier niet te lichtvaardig besluiten, dat deze mannen, die slechts een primitieve opleiding genoten hebben en die vrijwel van alle hulpmiddelen voor verdergaande studie verstoken zijn, nu ook bekwaam zijn om de opleiding ter hand te nemen. En toch is die opleiding brood- en broodnoodig. Die opleiding behoort dan ook m.i. tot den noodzakelijken afbouw van het zendingswerk.

Zoo denken de kerken op Oost-Soemba en Savoe er zelf ook over, zooals blijkt uit de voorstellen, die zij aan de Generale Synode gezonden hebben. Eenerzijds blijkt daaruit, dat zij zich haar roeping van zelfstandige kerken bewust zijn en dat zij die roeping ook wenschen op te volgen. Anderzijds wordt daarin de begeerte uitgedrukt, dat zij den voortgaanden steun van de kerken in Nederland mogen blijven ontvangen, om te volmaken hetgeen aan hun geloofskennis ontbreekt, opdat zij des te beter haar roeping zullen kunnen vervullen.

Een volgend maal hoop ik iets te kunnen zeggen over de verdere voorstellen van de part. synode van Friesland.

Nijkerk. C. C. DE VRIES.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 39

S. O. S. zonder námen : ámen

Amice,

Van hoeveel kanten je al aangesproken bent over „thijs booy“, zooals hij op het stofomslag van zijn boek heet, weet ik niet; maar nu ik gevraagd ben, met jou over dat boek wat te praten, heb ik het eens laten komen. Men is, geloof ik, in kringen, waar ze (bl. 149) jou niet zien willen op Zondag, met dit boek nog al druk in de weer: het heet volgens stofomslag: kerk en jeugd. Er zijn, als ik het wel heb, drie groepen in die kringen: de eene zegt: jubilate, amen; de tweede: er deugt niks van, quis non fleret?; de derde: de man heeft toch dit boek omringd met gebeden, en dus: lees met getempereerde vreugde en met getempereerde smart.

De vraag is nu: waarmee zal de lezer zich in al wat des lezers zijn moet tempereeren?

Erg lang heb ik over het opschriftje boven dit briefje niet nagedacht. Op bl. 137 las ik iets over „amen“, en op bl. 138, 5 regels verder, iets over S.O.S. Wat dat „amen“ betreft: thijs booy spreekt over den „jeugdkerksdominee“. Die moet er wezen, vindt hij. Ik denk er anders over; ik voor mij vind het niks netjes, dat je jouw een aparten dominee willen geven, en mij met mijn leeftijdsnoodgenooten niet; hoewel ook wij op onze leeftijd onze noden hebben; of dacht je soms, dat wij van boven de veertig, vijftig, misschien wel zestig, geen leeftijds-moeilijkheden hadden? Als we psychiaters willen vragen, krijgen we zoo maar keurig getikte rapporten. Je kunt er dadelijk een quinquagenariën-dominee op bestellen. Maar enfin.

Nu gaat de schrijver vertellen, wat die jeugdkerksdominee zooal moet wezen: aan „enige“ voorwaarden moet hij voldoen, en dan komen er, net trouwens als bij ieder ander christenmenschen, niet „enige“, maar x-tot-de-n-de voorwaarden. Ik lees er geen één van voor, want ik weet, hoe gauw je thijs booy plus adolphus venator kunt misshandelen met een zinnetje-uit-zijn-verband.

Maar ik wil wel iets typeerends aanhalen; dát mag thijs booy adolphus venator óók doen (maar hij kent hem natuurlijk niet; hij kent, geloof ik, alleen maar kennissen, en dat is ongelukkig jammer).

Nu dan, typeerend voor — we zullen dat jaquet met „thijs booy“ nu maar laten loopen, anders wordt 't flauw — typeerend voor Thijs Booy vind ik, dat hij van den voor julle te benoemen chambre-séparée-dominee dit verklaart: „Hij moet zijn..... een gedistingeerde meneer en een ongelikte beer. Een schaaop op vijf poten. Amen“.

Ik geloof, dat julle tegenwoordig voor veel ernstiger worden verdiet, dan wij vroeger waren: wij moesten altijd een beetje lachen over zó'n schaaop, en het had op de les groote moeite, ons onder den duim te houden. Maar zeggen julle vandaag op zó'n gezicht: „amen“?

Dit woord, dacht ik, hoort nog altijd bij „het zal waar en zeker zijn“; het wordt me zóó gezegd, tenminste in mijn catechismus-op-vier-pooten, daar, waar vaste námen zijn genoemd, námen van Personen, en van Woorden, waar je houvast aan hebt, met ordinanties en zoo, waar je „amen“ op zeggen mag, en moet.

Maar nu verder, Booy vertelt, dat de jeugdkerksdominee moet weten, dat hij de man niet is, dat hij zulk werk niet aan kan.

Nu, ik kan daarin komen: ik lees zoo iets ook van en voor alle christenmenschen, bij al hun doen en laten: antwoord op vraag 9, 62, 114, 117 Catech. Het laatste woord van Booy's boek is een regel uit een Duitsch vers, waarin een dominee preekt tegen zichzelf; thema: hoe de dominee wezen moet? Dan komen er weer x-tot-de-n-de voorwaarden, en het laatste woord is: hij moet heel anders wezen dan ik, „Ganz anders als ich“.

Het is dus de oude kost van antwoord 9, 62, 114, 127.

Máár, die kost is voor iedereen: voor boekenschrijvers, en pillendraaiers; voor professoren en algemeene adjuncten van het eerste het slechtste jeugdparlementorganisatoortje; voor den bakker en voor het meisje dat de vloeren dwelt. „Ganz anders als ich“.

We moeten dus niet alleen van die over het paard getilde (ja, ja, door Thijs Booy eigenhandig over het paard getilde) dominees, maar van alle werkers, heusch niet alleen van alle voorwerkers en ook van alle jongens en meisjes hooren: ik ben de man niet: de goele is: „ganz anders als ich“.

En nu kom ik terug op bl. 138: de lieden, zegt Booy, die „in de rij staan“ voor het jeugddominee worden (en ik, A. V., zeg er nu bij: de lieden, die iets, iets, het kan me niet schelen wat, die iets willen worden), die moet men, zegt Booy, rustig in de rij laten staan.

We moeten dus iedereen, die een of ander treffelijk ambt begeert, rustig in de rij laten staan.

We moeten mekaar dus allemaal maar laten staan.

Want als je zou zeggen: ik gevoel roeping, en ik geloof, dat God me de kracht geven zal, en nu ga ik in het rijtje staan, dan moeten we zeggen, met Thijs Booy: „geprezen zij de gauwheid die bij die rij een bord neerzet: een hoeraatje voor onze redders, of S.O.S.-signalen geeft“. We moeten dus, en dit heeft van een flauw mopje nu letterlijk niets, allemaal bidden: bewaar ons voor onze redders, Heer, S.O.S. van wie op onze S.O.S. signalen ons werkelijk te hulp snellen, omdat ze gelooven, iets ontvangen te hebben, dat ze moeten doorgeven, en dat helpt. We moeten dus aldoor S.O.S.-signalen geven en S.O.S.-signalen óók, als er lieden komen helpen met concrete reddingsbootten, zeggende: spring maar d'r in, ze zijn flink geteerd, daar kun je Amen op zeggen.

Je vindt het wat vreemd? En onthutsend? Nu, ik ook. Wie durft nu nog zijn naam noemen, om de jeugd te helpen? Durft Thijs Booy het wel? Hij deugt als schrijver niet? Ik weet niet meer, of de ware jeugdleider nu moet zijn: „ganz anders als Thijs Booy“. Ik weet wel dit: als dat allemaal de roos treft, dan blijven we allemaal in de misère. God heeft dan geen frisch volk meer over. Ook geen geschikte kandidaten voor een reddingsploeg. Want hún kwaden zijn ook al x-tot-de-n-de. Kwaden zonder tal. We blijven dus allemaal roepen van onze noden (x-tot-de-n-de). En we weten alleen maar, dat we enorm ontevreden zijn, en dat God wel Vader heet, en dat de

kerk — dat zegt Booy honderd-en-een keer — moeder moet wezen (maar hij bedoelt: baker) en dat ze ons „haar borsten moet onthullen“ bl. 140, wat hij zelf een beeld, niet aan de therapeutische, maar aan de erotische sfeer ontleend zegt te zijn; en nou is ineens de baker nog weer wat anders geworden.

Het lijkt me een beeldencomplicatie uit wat schrijver noemt: de psychiatrische eeuw. En verder weet je als aangesproken jongere alleen maar, dat je met al je onzekerheidsjes (x) en protestjes (na) blijft opgesloten in den vicieuze cirkel van het draaien-om-je-zelf. Waarom? Omdat je in deze buurt herders hebt, die allemaal zeggen: kom in de wei, maar denk asjeblieft niet, dat je van je „nóód“ af komt; kom aan moeders borst, maar geloof asjeblieft niet, dat je melk krijgt, en later vaste spijs. Heb het warm daar aan dat zachte piekje, maar zeg tegen moeder: de ware moeder is „ganz anders als Du“; en als ze je een draai om de ooren geeft, zegt dan: u jaagt uw prominenten weg, eer ze het te wezen blijken konden (bl. 164 schrijft: „wie niet overhoop kwam te liggen met alles en alles, zal het formaat missen om straks het hooge midden van onze cultuur op te gaan“: „de kerk jaagt veel mensen, die haar prominenten kunnen worden, de kerk uit of het kerkplein af“).

Even uitblazen, amice. En nou even kijken: waar staat Thijs Booy?

Thijs Booy zegt, nadat hij deze woorden heeft gelanceerd: „Ik weet, dat ook nu mensen razend zullen worden om wat ik zeg“.

Nu, ik geloof, dat het erg mee zal vallen. Razend worden? Op Thijs Booy? Geen sprake van: die doet toch óók mee met het uit de kerk jagen van wie prominenten hadden kunnen worden uit zijn kerk? Hij is óók van de familie der kerkpleinschoonvegers van 1944. Hij zal zeggen: met zulke woorden, Adolphus Venator, maak je Thijs Booy niet nijdig, want, man, ik weet het, de goele S.O.S.-roeper zegt: de ware Roeper is „ganz anders als ich“. Dus — het doet me niks, dat een Adolphus Venator mij onder den neus wrijft, wat ik iedereen te verwerken geef.

Accoord: Booy wordt niet nijdig.

Maar waarom wordt hij nooit eens vrolijk, als er mensen zijn, die protesteeren tegen dat weggagen, waaraan hij zelf meedoet, en om formules, waar hij geen sikkepit om geeft — zie hieronder??

Waarom scheldt hij zichzelf qua kerkjager, (want hij doet toch mee) en zijn medejagers nu eens niet op zijn geniale, ongelooflijk-knappe manier de huid vol, als ze smalend zeggen: die lui, die tegen de groote schoonmaak van 1944 protesteerden, die lieden aan een „schorsingscomplex“, als ze alsmáar daar over kankeren, dat ze geschorst zijn, plus de rest? Waarom is Thijs Booy zóó rustig onder al dat krijshen over nood, en S.O.S., en toch weer S.O.S. tegen S.O.S.-ploegen? Zóó rustig, dat hij geen stemmen hoort, die volhardend zeggen: dát is het, zóó is het? Hier is de nood?

Ik geloof, dat ik weet, waarom het is.

Het is, omdat hij zonder námen schrijft, en tóch maar amen roept. Hij heeft een type voor den geest, het is het type van Fortuna Panthea Inversa, Fortuna Panthea was een combinatie van alle tot één klits saamgebrachte goden uit den tijd van 't hellenisme. Nu heeft Thijs Booy een Fortuna Panthea Inversa gemaakt, een omgekeerde Fortuna Panthea. Een beeld, een eenheidsbeeld van alle saters en demonen bij mekaar. Ze hebben allemaal hun eigen naam verloren. Ze vormen het Type van het satanische type. En nu zegt hij tot zijn publiek in 't donker, dat in de zaal gespannen toekijkt, ademloos bij den rede-naar met zooveel spraakwater: dat eenheids-type is de daemon, die julle dwars zit; en wederom tot het publiek: en naar zijn beeld en zijn gelijkenis zijn julle allemaal minnaars; en riep nou toch eens weer om moeder.

Móeder, waar is die? zoo brult misschien, misschien een heel enkele, die Thijs Booy gelezen heeft. Niet één uit die velen die hem brieven met vragen schrijven. (Thijs Booy krijgt honderden van die brieven met vragen, vertelt hij). Neen, één die het echt benauwd heeft? Waar is dan Moeder? zal hij volhouden. Het antwoord zal luiden: moeder heeft het heel erg te kwaad met Fortuna Panthea Inversa; maar doe nu net als Ella zei: roep harder, misschien wordt ze wel wakker. Mutterdämmerung!

Het ongeluk is alleen maar: moeder krijgt geen naam bij Thijs Booy. Hij snakt naar moeders genezing; maar hij denkt, dat ze dan weer lijken moet op Fortuna Panthea: de versmelting van alle goden en deugden, zonder één naam, zonder één eigen naam. Geen námen, Amen!

Dat vindt hij genezing. Hij snakt naar den dag, waarop na de titels Afscheiding en Doleantie die van Hereeniging de historie der Hervormde Kerk binnenflitst; den dag dat Hervormden en Gereformeerden één Synode hebben, één doopvont, één Avondmaalstafel, één naam (zonder distinctie, zonder eigen námen dus). Amen. Den dag dat er gereformeerde stemmen opklinken in den Wereldraad 151/2). Den dag, waarop de jongere gereformeerden zich meer gaan interesseeren voor de Hervormde kerkvernieuwing (alsof dat een genezing van moeder was, inplaats van haar Katzwijm, met Groote K). Den dag, dat de gereformeerde isolementsadat en de antiheseisrampen blootgesteld worden aan den brekend en bouwenden storm van den Heiligen Geest. Den dag, dat Barth — nou komt het, want die man heeft alle námen ontnaamd, hij is de man van námen zonder námen, amen — dat Barth, ja, het staat er warempel, in gereformeerde kring niet langer de wrijfpaal is, om niet te zeggen (en toch te zeggen) het urinoir, dat de identificatie van kerk en politieke partij ophoudt.

Ik denk, dat dit laatste „dat“ geen betrekkelijk voor-naamwoord is, en dat „ophoudt“ hier niet beteekent: „overeind houdt“, maar „een einde neemt“. En dat bedoeld is: „den dag dat die identificatie ophoudt“. En daarom houd ik met citeeren op.

Maar als Thijs Booy, toch maar heerlijk vrijgemaakt van onze scheurmakers, die op één punt deden waar hij om „roept“ (n.l. zeggen: we willen Thijs Booy niet laten binden mee door onze schuld), als Thijs Booy, vrijgemaakt van ons, die hij trouwens prachtig negeert, beweert, dat hij met de zijnen veel meer dan Hervormden kant uit moeten kijken (149), en als hij dat zegt op het oogblik, dat de Hervormde Kerk alle námen die echte námen